

barv v praznik srca. Spokojno odmerjam napetost kolovoza. Predajam se obkrožajoči lepoti. V mraku odložim po položnem naporu nahrbtnik. Sem v koči na Pesku. Davno zbita lesnina brun mi nudi zavetje. Pohorska noč me prvič zaziblje.

V naslednjih dneh obiščem večino vrhov na Pohorju. Dih čistega zraka se tihotno poljublja z roso in listjem, z vejicami iglavcev, z menoj in s sinjino neba. Senčnata poezija se objema z vejami postavnih dreves. Preproge mahu, vlage, toplote in trav se poigravajo s svetlobo. Sonce ubira v zven skladnost nasprotij. Kopasta bujnost pohorskih oblik se preliva s simfonijo lepote. Od zdravega opoja omamljen po večdnevem sprehodu zapuščam gorato oazo. Po soteski žuborečih voda, gosto posejanimi s častitljivimi žagami, skozi mrežo žarkov, trav in dreves, pristajam v dolini. V Dovžah se poslavljam od valovitega gaja.

Skeleča bolečina me vzdrami. Zrak, ki sem ga prehitro vsrkal v pljuča, naglo premakne dele polomljenih reber in jih škrtaže zadira v meso. Topa a vztrajna bolečina vrta v goleni in v kolku. Ali bom še kdaj normalno stopal? In če, ali bom zmožen hoditi v gore? Planinski Vestnik vztrajno prišepetava o velikih dogodkih. O sijajnih uspehih. O doživetjih v velikem svetu gora. O tovariših, ki klešejo sledove v Kavkazu, Andih, Himalaji. Prostrani vtisi, razkošna doživetja, veličastna dejanja. O gora, da bi te še kdaj božal kjerkoli na svetu!

»Samo mesec je bil priča.« Na eni od strani pripoveduje planinsko berilo o vzponu v Savinjskih Alpah...

Neko soboto popoldne v maju sva se z ženo Marijo iztrgala iz delovne vsakdanjosti. V zvezdnati temini sva pribrela v Kamniško Bistrico. Blagodejna tišina in spokojni mir tisočletnih silhuet sta naju toplo sprejela. Utonila sva v nočno obzorje.

Ob tretji uri zjutraj oživijo v nemem odhodu nahrbtniki in ostala gorska oprema. V slutenem soju dneva se spuščajo skozi okno hodnika bistriške kočice živahne sence. Devet postav korači v jutranji hlad. Misel je visoko v grebenih. Korak nas pelje na Zeleniške špice. Družno se pomikamo mimo Rokovnjaških galerij, ing. Pavle Šegula, Peter Janežič, Franc Anžin, Ludvik Košir in še pet mlajših gornikov, tečajnikov AO. Navkreber nas spremlja dobra, stara znanka, ki drži na Kamniško sedlo. Med številnimi planinskimi potmi in stezami je bila prva, ki me je peljala v lepoto gorske narave. Mnogokrat sem jo pretehtal z nogami in s srcem... Koliko gornikov, planincev, lovcev in drugih obiskovalcev je osre-

čevala? Koliko zdravja in lepote željnim ljudem bo še posredovala duhovne in telesne obnove in moči? Iz roda v rod, iz časa v čas...

Razpotegnjena in zadihana vrsta se uredi na položnejšem delu poti. V Klinu se poslovimo od poti, ki drži na Kamniško sedlo, in zavijemo desno v Repov kot. Pozdravi nas sončni dan. Senčnati gozd in pot na Kamniško sedlo sta za nami. Po prijazni lovski stezi složno vijugamo proti Belačevim kopalnicam; pod njimi preskočimo grapo ter se zagrizemo v strmo travnato vesino. V razredčeni vrsti zaostanem. S pomočjo macesnovih vej in ruševja se prebijam navzgor. Peham se po nekakšnem žlebu mimo macesnov. Preko pečevja in skrotja pritelovadim čez skok, ki se z lovske steze vidi kot velikanska krona. Plavam po obsežni zaplati rušja. V senci spotikaje jadram preko zelenja, primem za skalo in se vzpnem na Staničev vrh. Tu so že zbrani ostali. Razporedimo se v naveze po pravilu en »stari« in en »novi«.

Sinje nebo se neomadeževano zrcali v dnevu. Sonce je že zdavnaj prestopilo zenit. Razvežemo se. Plezarija je za nami. Počitka željni se pretegujemo na topli skali. Vrhovi nad nami so zaviti v belino. Smo na meji med pomladjo in zimo. Premočeni čevlji čofotajo po gnilem snegu. Še drča po snežni vesini in že smo v grušču. Kmalu nas sprejme pomladno okolje. Mladež je odžuborela v dolino. S Pavletom se spuščava zložno. Med pomenkom se ustavljava, razgledujeva, loviva pomladne cvetove.

To so gore darovi...

...Ženka, še bova vodila pomladek v majske strmino, tja, kjer avrikelj zlatnino razdaja...

NA VOGAR

Dušan Novak

Lepo vreme letošnjega februarja nas je ob koncu tedna izvabilo iz hiše in iz mesta. Vremensko poročilo in pa nekajletna izkušnja nas je opozorila, da na Primorskem ni iskati pomladi in sonca, da je treba na sever. Zato smo se namenili v Bohinj, kamor nas je zadnja leta le poredko privedla pot, posebej, ker so tudi časopisna poročila trdila — Bohinj je prazen!

Pa že vožnja z avtobusom je domala prekicala to trditev. Avtobus je bil poln in tudi na cesti je bilo v naši smeri kar lepo število osebnih vozil.

Kot dobri planinci smo se ognili Voglu in njegovim žičnicam ter krenili raje na Vogar, na drugo stran jezera.

Že na mostu pri Janezu nas je pozdravljala iz doline dobro viden spomenik padlim planincem-železničarjem. Odkritje spomenika so združili z zletom planincev-železničarjev, ki ga je pred leti sklicalo PD Železničar-Ljubljana ob Bohinjskem jezeru.

Lep večer je dajal upanje, da bo tudi naslednji dan prav tak, kot je bil ta. In res se nismo motili. Le dobro poldrugo uro hoje v breg in ob svitu rdeče večerne zarje smo dospeli do novega planinskega doma na Vogarju.

Dom je postavil PD Železničar. Ko si ga dodobra ogledamo, spoznamo, da je bilo to prav nelahko delo z velikimi stroški. Lepa zidana stavba je obdelana z lesom, ima lasten vodovod in cen-

tralno kurjavo. Prenoči lahko okoli 60 oseb in to v ličnih sobah ali pa na skupnem ležišču.

Vogar je obsežna planina v višini okoli 1000 m. Po senožetih na prehodu iz Fužine na planine Hebed, Jezero in proti Viševniku so posejane stajе in seniki, ki so deloma že zapuščeni.

Domala s katerekoli vzpetine je lep razgled na Triglav in Tosc, na drugo stran pa na vso rajdo gora Bohinjskega grebena od Komne in Bogatina do Črne prsti in Rativoca.

Še pozno v noč smo opazovali razsvetljeni dom na Rjavi skali in žičnico, ki je prevažala sonca in smuke željne. Vendar je treba omeniti, da se tudi tu na Vogarju prav tako lahko naužijete smuke kot na oni strani. Vseposvoda so pobočja za manj zahtevne ali začetnike. Posebej za one, ki se ne plaše hoje in ki ne nosijo smuči in dragih oblek le zaradi mode. In prav lepe so smuške ture tja do Triglavskih jezer.

Lepo sončno jutro nas je pregnalo iz tople postelje. Stopili smo nekaj korakov do roba planote

Stara Fužina s Triglavom

Foto D. Novak

Bohinjske gore z Vogarja

Foto D. Novak

in uživali razgled, kot ga lahko le malokje. Kot pred nogami nam je ležal Bohinj.

Ime Bohinj, pravijo poznavalci, izvira še iz pred-slovanske krajevne označbe naselja, ki je ležalo bržkone v bližini današnje Srednje vasi. Dandanes pa s tem imenom označujemo vso zgornjo dolino od Soteske vzdolž Save. V širnem smislu označujemo kot Bohinj ves južnovzhodni del Julijskih Alp, ki obsega gore od Triglava do Bogatina pa do Komne in Pokljuke. To ozemlje je eden najizrazitejših in najbolj samosvojih slovenskih alpskih predelov.

Bohinj je bil že zgodaj obljuden. Odkrili so mnoge sledove prazgodovinske naselitve, sledove železarske obrti in rudarstva. Fužine, ki jih poznamo, so propadle šele konec XIX. stoletja in ostala so le še imena.

Zaradi jezera je klima poleti ugodna, pozimi pa je obilica snega. Gore in jezero, vse sili, da se Bohinj še intenzivneje razvija v večji rekreacijski center.

Razgledali smo se še malo po bližnji okolici. Nekatere stavbe so že predelane v prijetne zimske ali pa poletne počitniške hišice. Podjetni oskrbnik je pripovedoval, da prihajajo do doma že šolski

izleti. In niso si izbrali slabe točke! Ne eden zadnjih činiteljev je tudi dobra in cenena hrana.

Dolgoletna prizadevanja, da bi vse to ozemlje vključili v rezervat in zaščitili pred nepremišljenim izkoriščanjem, so rodila le delen uspeh. Republiška komisija je z odlokom (Ur. l. LRS 18/61) odločila, da se razglasi za narodni park le ožje območje Doline triglavskih jezer, področje Bohinjskega jezera pa je zaščitil Republiški sekretariat IS za urbanizem z odredbo o začasnem zavarovanju zemljišč ob Bohinjskem jezeru (Ur. l. LRS 9/61).

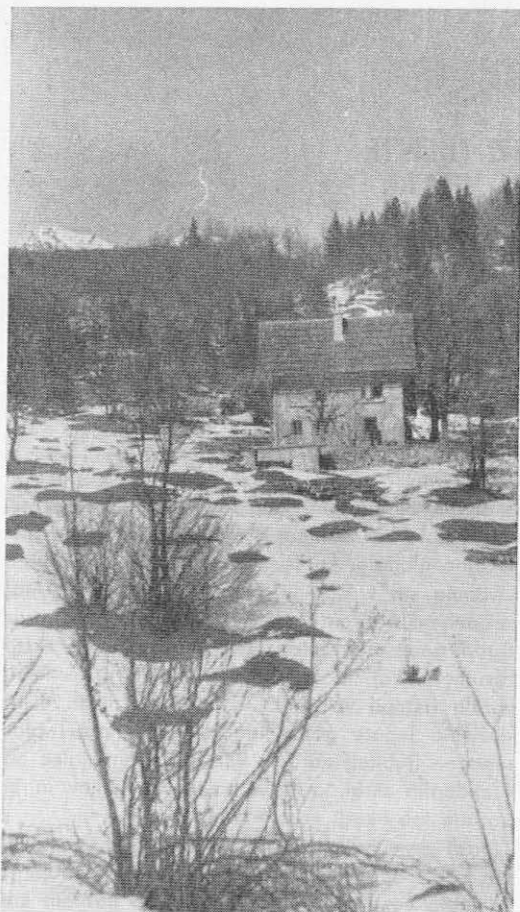
Preko Vogarja poteka meja ožjega zaščitnega pasu okolice Bohinjskega jezera, računamo pa, da se bo do sem in še čez razširil tudi Triglavski narodni park. Na ta način bo Vogarju prihranjena preobrazba v moderno letovišče, prihranjen bo planincem in ljubiteljem nepotvorjene prirode in miru, onim, ki si žele domačnosti in jim je tuja »poštirkarnost« vseh vrst smučarjev in modnih duš.

Vendar pa ne bi bilo odveč že sedaj misliti na nekatere izpopolnitve in izboljšave. Na vsak način bo potrebno iz doline Suhe, da bi bila manj »na očeh«, napeljati tovorno žičnico. Tudi telefonska zveza z dolino bo potrebna, posebno še

sedaj, ko je dom postal obveščevalna točka GRS. Dom je idealna točka za prirejanje raznih tečajev ali za uživanje mirnega dopusta ali weekenda. Predvsem si je treba prizadevati, da se v domu na Vogarju ohrani domačnost in mir. Seveda pa je prvi pogoj, da se okolica doma uredi in čimprej odstranijo sledovi gradnje ter zasadi rastlinje. Naj poudarim, da je v okolici doma znanih nekaj podzemeljskih jam, ki bi zanimale tako jamarje kot tudi druge planince. Ti in drugi menijo, da je treba gradbenemu odboru PDŽ, ki je Dom na Vogarju izročilo namenu 22. julija preteklega leta, čestitati, čestitati pa tudi k posrečeni izbiri mesta za gradnjo.

Dom na Vogarju

Foto D. Novak

NOVEMBRSKI IZLETI

Janez Pretnar

Jutro je bilo sivo od megle in ivja. Moped sva pustila na novi gozdni cesti, ki se strmo dviga iz doline Drage na Planinico. Hitra hoja naju je ogrela, tako da nisva več čutila tistega vlažnega mraza, ki pronica v telo.

Megla je še bolj gosta kot v dolini. Vzpenjava se po smrekovem gozdu. Vse je tako mirno in vse v pričakovanju zime. To spokojnost le včasih trga predirljiv zvok motorne žage, ki je nekje pod Begunjščico. Na obeh straneh je še polno lisičk in drugih gob, ki so že zmrznjene. Na Planinici je še vedno megla. Za kočjo leži še krpa snega, ki je ostala od zadnje odjuge. Ker je hudo mraz, se ne ustavljava, greva naprej proti Poljški. Močvirje na sredi pota med planinama je še zamrznjeno in mlinček, ki ga drugače žene skromen studenček, se ne oglašja več.

Poljška! Kako prijetno je tu poleti ali spomladi, ko počivaš na njenih zelenih travnikih in si nabiraš novih moči za pot na Begunjščico. Od tu imaš lep razgled na Julijce, Jelovico in Dobrčo. Danes pa je vse žalostno in puščobno, tako da bi se človek najraje obrnil in po najbližji poti odšel v dolino. Navzgor greva po daljši, rudarski poti. Pot se enakomerno dviga, da imava dovolj časa za ogledovanje. Šipka in osata je povsod dovolj, tudi osušene maline so tu in tam. Nekaj pod bivšo Vilfanovo kočjo se zaplate snega združijo v celoto. Občutek imava, da je postalo svetleje in topleje. In res! Nad 1600 metrov je jasno, brez oblakov, pod to višino pa je megleno morje. Dovolj toplo je, zato ne hitiva. Belo ivje po smrekah in rušju ter temno modro nebo tvorita tak kontrast, da ga nikoli ne pozabiš. Stol in Vrtača še nista globoko zasnežena, prezgodaj je še. Daleč na jugu se še vidi Snežnik, tudi Ratitovec je zunaj megle, Blegaš pa le sluttiva pod kopasto obliko megle, ki se je nagrmadila na njegovo plešo. Na zadnjem ovinku je sneg že odjužen, tako da za nama ostajajo sledi, ki se mešajo z gamsjimi. Okrog Robleka je kopno. Ko kočjo odpreva, takoj začneva z delom za zavarovanje kočje pred zimskimi vetrovi. Izpustiva